

Голас Рацзімы

№ 40 (1404) КАСТРЫЧНІК 1975 г. Выхадзіць раз у тыдзень. Выданне Беларускага Таварыства па Культурных сувязях з суайчыннікамі за рубяжом. Год выдання 20-ты. Цана 2 кап.

КОЛЕР СЦЯГОЎ—АДЗІНЫ

НА ЗДЫМКАХ: уверх—першая сустрэча на пероне Мінскага вакзала; унізе (злева) — ля Кургана Славы; справа — Цола ДРАГОЙЧАВА з сакратарамі ЦК Кампартыі Беларусі А. АКСЕНАВЫМ і А. КУЗЬМІНЫМ. Фота М. БАНДАРЫКА.

МІНСК упрыгожыўся да гэтага свята са звыклай стараннасцю гасціннага горада. Сцягі, транспаранты... Дасціпныя гараджане адразу адзначылі адну асаблівасць: колеры беларускага нацыянальнага флага — чырвоны, зялёны, белы, толькі ў іншым спалучэнні, дакладна паўтараюцца на дзяржаўным флагу краіны, адкуль чакалі гасцей. Балгарыя — даўняя і прыязная

сяброўка нашай краіны. Адзінаства ідэалаў і мэт, уласцівае сёння савецкаму і балгарскаму народам, узнімае на вышэйшую ступень іх гістарычнае славянскае брацтва. І своеасаблівым сімвалам аднасці ўспрыяліся флага Балгарыі і Беларусі, што на ўсіх ўрачыстасцях фестывалю палымнелі побач. Тыдзень працягваўся ў нашай рэспубліцы III фестываль дружбы моладзі Савецкага Саюза і Народнай Рэспублікі Балгарыі. Гэтае свята юнацтва праводзіцца па чарзе ў нашых краінах. Так, першым фестывальным горадам быў Кіеў, затым сцягі дружбы развяваліся над Варнай і Сафіяй. І вось цяпер — сталіца Беларусі. Наша рэспубліка выбрана не выпадкова — сёлетні фестываль прысвечаны знамянальнай даце — 30-годдзю Вялікай Перамогі.

3 Балгарыі на фестываль прыехала 250 прадстаўнікоў Дзімітроўскага камсамола і 200 турыстаў — маладых перадавікоў вытворчасці, дзеячаў навукі і мастацтва. Сярод ганаровых гасцей — Цола Драгойчава, старшыня Усенароднага камітэта балгара-савецкай дружбы, член Палітбюро ЦК БКП, лаўрэат Міжнароднай ленинскай прэміі «За ўмацаванне міру паміж народамі», генерал-палкоўнік, Герой Савецкага Саюза Захарый Захарыеў, першы сакратар Дзімітроўскага Камуністычнага Саюза Мо-

ладзі Енча Москваў, ткачыха, двойчы Герой Сацыялістычнай Працы НРБ Найда Манчава і іншыя. Цола Драгойчава ўзначальвала Балгарскі арганізацыйны камітэт па правядзенню III фестывалю дружбы савецкай і балгарскай моладзі ў Мінску. У першы ж дзень знаходжаня ў сталіцы фестывалю ганаровыя госці з Балгарыі былі прыняты ў Цэнтральным Камітэце Кампартыі Беларусі. На прыёме, дзе прысутнічалі так-

(Заканчэнне на 2-й стар.)

АДПАЧЫНАК
У БЕЛАРУСІ
ВЫДАТНА!

«Вабяць нарачанскія прасторы», «А дзе ж тая крынічанька!» стар. 3

ШТО ПІШУЦЬ ПРА
САВЕЦКІ САЮЗ
НАШЫ ЗЕМЛЯКІ!

«Край мой дарагі!» стар. 4

ЧАЛАВЕК, ЗА ПЛЯ-
ЧЫМА ЯКОГА
ГІСТОРЫЯ

«Спадчына» стар. 6

МІНСК ГСП
ул. Краснаармейская 9
Гос 6-ка ім. Леніна

У лёгкай прамысловасці рэспублікі заняты 111 тысяч жанчын, або 70 працэнтаў усіх працуючых у ёй. Кіруюць галіной таксама жанчыны. Яны складаюць большасць інжынерных работнікаў. Пра стэль работы адной з такіх кіраўніц—генеральнага дырэктара мінскага вытворчага швейнага аб'яднання «Камсамолка» Марыі БАТУРА расказвае журналістка В. НЯУ-ЗОРАВА.

Прадпрыемства, якім кіруе Марыя Батура, да канца сёлетняга года дасць 13 мільёнаў рублёў чыстага прыбытку. Гэта лічба дазваляе ўявіць маштабы вытворчай дзейнасці аб'яднання. Яно складаецца з Мінскага галаўнога прадпрыемства і двух яго філіялаў, адзін з якіх знаходзіцца ў Маладзечна. Кіраваць усёй гэтай гаспадаркай, зразумела, справа не з лёгкіх. Але Марыя Іванаўна, якая дырэктарствуе тут каля пяці гадоў, спраўляецца паспяхова. Пра гэта сведчаць такія факты. Галаўная фабрыка (на яе долю прыпадае 80 працэнтаў выпускаемай прадукцыі) у ліку першых прамысловых прадпрыемстваў рэспублікі выканала пяцігадовы план па важнейшых эканамічных паказчыках. На маё пытанне, чым гэта можна растлумачыць, Марыя Іванаўна адказала:

— На працягу пяцігодкі мы ўкаранялі ўсё самае новае і перадавое, удасканальвалі тэхналогію вытворчых працэсаў, навуковую арганізацыю працы. Але сам па сабе тэхнічны прагрэс — толькі палавіна справы. Галоўнае — людзі. Менавіта яны забяспечваюць высокую эфектыўнасць вытворчасці. Калі ў пачатку года мы пабудавалі новы корпус, то запрасілі некалькі соцень выпускнікоў прафесійна-тэхнічных вучылішчаў. Шчыра кажучы, мы не чакалі, што дзяўчаты за такі кароткі час змогуць асвоіць сваю кваліфікацыю. Але высокі агульнаадукацыйны ўзровень нашага

папаўнення, добрая прафесійная падрыхтоўка, атрыманая ў вучылішчы, дружалюбны клімат у цэхах, дзе ўсе імкнуцца дапамагчы навічкам, а галоўнае — імкненне маладых работніц як мага хутчэй стаць сапраўднымі майстрамі, адыгралі сваю станоўчую ролю. Сёння прадукцыйнасць працы ў нас намога вышэй планавай.

Як кіраўнік прадпрыемства, дзе працуюць у асноўным дзяўчаты, Марыя Батура лічыць пастаянны рост адукацыйнага і прафесійнага ўзроўню работніц

рысткі Марыя Маханава. Потым, калі скончыла інстытут, ёй прапанавалі пасаду начальніка змены. Зараз ужо некалькі гадоў запар яе выбіраюць старшынёй прафсаюзнага камітэта.

Сама Марыя Іванаўна скончыла маскоўскі тэхнікум швейнай прамысловасці, потым інстытут. Працавала на розных участках швейнай вытворчасці, і вось, калі набыла дастатковы вопыт, была прызначана генеральным дырэктарам аб'яднання.

У кіраўніка такога калектыву, дзе

казаў, пакой, абсталяваны швейнымі машынамі.

Пры інтэрнаце працуе школа рабочай моладзі. Хто па якіх-небудзь прычынах не скончыў сярэдняй школы, наведваюць восьмыя, дзевятыя і дзесятыя класы. Сучасны маладыя рабочыя, лічыць Марыя Іванаўна, сёння не мае права заставацца без сярэдняй адукацыі. Яна стала ўсеагульнай і абавязковай па ўсёй краіне.

Аб'яднанне мае дзіцячыя сады-яслі, піянерскі лагер. Але ў перспектыве плануецца пабудаванне яшчэ адзін дашкольна-камбінат, піянерскі лагер, прафілактарый для работніц.

Я спытала ў Марыі Іванаўны, ці не цяжка ёй кіраваць такім буйным прадпрыемствам?

— Аднаму дырэктару, нават у кантакце з кіраўнікамі ўсіх асноўных службаў, сапраўды было б цяжка, — адказала Батура. — Але любое сацыялістычнае прадпрыемства тым адрозніваецца ад капіталістычнага, што ў кіраванні ім удзельнічае шырокае кола саміх працоўных. На нашым аб'яднанні дзейнічае пастаянная вытворчая нарада, большасць у якой складаюць работніцы. На пасяджэнні нарады выносяцца ўсе важнейшыя пытанні жыцця калектыву, у тым ліку і сацыяльныя. На прафсаюзных сходках работніцы ўносяць свае прапановы па любых аспектах вытворчай і грамадскай дзейнасці прадпрыемства.

...Скончыўся рабочы дзень. Дома дырэктара Марыю Батура чакае сям'я. Дачка Валя хутка заканчвае політэхнічны інстытут. Удвух яны часта гаспадарыць на кухні. Марыя Іванаўна любіць гэтыя гадзіны ва ўтульным акружэнні дарагіх ёй людзей. Бо жанчына заўсёды застаецца жанчынай, якую б высокую пасаду яна ні займала.

КЛОПАТЫ МАРЫІ БАТУРА

адной з важнейшых сваіх задач. На аб'яднанні працуюць шматлікія курсы падрыхтоўкі і перападрыхтоўкі рабочых, школы перадавога вопыту. Створаны ўніверсітэты эканамічных ведаў, дзе займаюцца спецыялісты з вышэйшай адукацыяй. Асабліва ўважліва дырэктар прыглядаецца да тых, хто працуе і адначасова вучыцца ў інстытутах і тэхнікумах. Марыя Іванаўна называе гэтых настойлівых дзяўчат «перспектывай на вылучэнне». І сапраўды, многія з іх ужо занялі кіраўнічыя пасады. Такі шлях, напрыклад, у Валянціны Юркевіч — начальніка самага буйнога ў аб'яднанні цэха, дзе заняты 900 чалавек. А пачынала Валянціна свой працоўны шлях проста работніцай. Тыя, што працуюць у аб'яднанні каля 15 гадоў, памятаюць, як прыйшла сюды вучаніцай швачкі-мата-

працуе ў асноўным моладзь, шмат праблем. Большасць дзяўчат, што прыходзяць з прафесійна-тэхнічных вучылішчаў, прыехалі ў горад з сельскай мясцовасці. Значыць, яны маюць патрэбу ў інтэрнатах, а потым, калі выходзяць замуж, — у кватэрах. З'яўляюцца дзеці — трэба паклапаціцца, каб яны былі забяспечаны месцамі ў дзіцячых садах, яслях. Для школьнікаў на час летніх канікулаў неабходны загарадны піянерскі лагер. Усе гэтыя пытанні Марыя Батура вырашае, зразумела, у цесным кантакце з прафсаюзным і камсамольскім камітэтам. У пачатку дзевятай пяцігодкі засялілі новы маладзёжны інтэрнат. Яшчэ адзін, больш камфартабельны і зручны, неўзабаве прыме наваселаў. У інтэрнатах прадугледжаны ўсе неабходныя бытавыя паслугі, цырульня, стол за-

А ДЗЕ Ж ТАЯ КРЫНІЧАНЬКА?

ВАБЯЦЬ

НАРАЧАНСКІЯ ПРАСТОРЫ

У Мінскім філіяле Цэнтральнага навукова-даследчага і праектнага інстытута па горадабудаўніцтву закончана распрацоўка генеральнага плана курорта «Нарач». Аб ім расказвае кіраўнік архітэктурна-планіровачнай майстэрні, якая ажыццявіла распрацоўку плана, заслужаны архітэктар БССР Г. ПАРСАДАНАУ.

Возера Нарач нездарма называюць беларускай жамчужынай. Яно не толькі самае вялікае і самае прыгожае, але і самае багатае. Узбярэжжа Нарачы захоўвае велізарныя запасы мінеральнай вады і лекавых гразей. Больш як дзесяць гадоў назад тут прыялі першых адпачываючых санаторый і дом адпачынку «Нарач», якія хутка заваявалі папулярнасць. Шырокую вядомасць атрымалі турыстычная база «Нарач» і санаторны піянерскі лагер «Зубронак».

Каб захаванне багаці, шчодро адпачывання нарачанскаму краю прыродай, і ўжыць іх з максімальнай карысцю, вучоныя шэрагу інстытутаў і навуковых арганізацый правялі старанныя даследаванні. Разлікі паказалі, што самай зручнай у прыродных адносінах з'яўляецца тэрыторыя на заходнім і паўднёва-заходнім берагах Нарачы. У генеральным плане яна адведзена пад санаторную зону, якая ў сваю чаргу дзеліцца на дарослую і дзіцячую падзоны.

Адарайленчая зона курорта размешчана на паўночным узбярэжжы азёр Нарач і Мясра. Тут прадугледжана будаўніцтва новых і расшырэнне існуючых здраўніц, кемпінгаў, гасцініц, пляжаў, устаноў культуры і быту. Узбярэжжа ўпрыгожана вышынныя будынкi. Яшчэ чысцейшым стане наветра курорта: у плане прадугледжаны новая сістэма электразабеспячэння, групавыя кацельныя з дымаачышчальнікамі і многае іншае.

Медыцынскі цэнтр размешчана ў пасёлку Нарач, дзе запланавана будаўніцтва водагразельчэбніц і лячэбнага піццявога бювета — прыгожага збудавання над свідравінамі. Тут жа будзе цэнтральная паліклініка і лячэбна-фізкультурны парк. Зялёныя зоны паўсюдна расшырацца, прымякаючы непасрэдна да лясных масіваў.

Каб курортныя багаці рацыянальна выкарыстоўваліся круглы год, запланавана будаўніцтва крытых плавальных басейнаў і спартыўных гарадкоў, яхт-клуба і прычалаў.

На маляўнічым участку курорта, дзе пясчаная каса глыбока ўразаецца ў возера, запраектаваны парк, а на востраве касы — маяк-вежа. Яна будзе ўзведзена ў гонар нарачанскіх рыбакоў, якія выступілі ў 1935 годзе супраць раішняга ўрада буржуазнай Польшчы забараніць мясцовым беззямельным сялянам лавіць у возеры рыбу, пазбавішы гэтым іх адзінай крыніцы існавання.

Цэнтрам дзіцячага сектара стане санаторны лагер «Зубронак». Непадальк ад яго з'явіцца два новыя агульнаадарайленчыя піянерскія лагеры.

«Наведанне гэтага санаторыя дало нам яшчэ большае ўяўленне аб сацыяльна-грамадскіх заваёвах савецкага народа. Гэты санаторый выдатна аснашчаны і мае ўсё неабходнае для лячэння і культурнага адпачынку працоўных», — такі водгук пакінуў сенадар з Італіі Умберта Фіфе, наведваюшы санаторый «Крыніца». У справядлівасці яго слоў маглі пераканацца і нашы суайчыннікі з Канады, якія пабывалі тут у жніўні.

Звыш трынаццаці тысяч працоўных Беларусі штогод папраўляюць сваё здароўе ў здраўніцы, размешчаны ў дзесяці кіламетрах ад Мінска, у сасновым лесе, на беразе маляўнічага вадасховішча. Важнае месца сярод шматлікіх лячэбных сродкаў належыць мінеральнай вадзе, крыніца якой знаходзіцца на тэрыторыі санаторыя.

НА ЗДЫМКАХ: у ваколіцы санаторыя; медыцынская сястра Вольга ІВАНЧУК рыхтуецца да прыёму хворых; ля крыніцы здароўя; галоўны корпус «Крыніцы»; у час адпачынку.

Пісьмо нашага суайчынніка Тадэвуша Барташэвіча, які жыве ў Польскай Народнай Рэспубліцы («Голас Радзімы» № 37), знайшло шырокі водгук сярод замежных чытачоў газеты. Бо многія з іх, як і Т. Барташэвіч, пабылі ў родным краі і убачылі шмат новага, цікавага, захапляючага. Таксама, як і наш зямляк з Польшчы, яны пакідалі некалі Беларусь—Золушку, пакрыўджаную лясам, а цяпер убачылі Беларусь—Прынцэсу, шчасліваю, аднаваную, багатую. Яе паважаюць і любяць рэспублікі-сёстры, яе дасягненнямі ганарацца ўсе народы Савецкай краіны, з яе думнай лічаццаза межы дзяржавы.

Свае пачуцці і думкі, свае ўражанні аб сустрэчы з Радзімай землякі выказваюць у пісьмах, якія мы змяшчаем у сённяшнім нумары газеты. Часам змест пісем паўтараецца, і гэта лішні раз сведчыць аб тыповасці, паўсядзённасці і паўсямеснасці тых сацыяльна-палітычных з'яў, якія назіралі суайчыннікі ножны ў сваёй вёсцы ці горадзе. Але разам з тым у кожнага сваё бачанне Радзімы, свае незабыўныя сустрэчы з ёй. Яны гавораць аб разнастайных праявах савецкага ладу жыцця.

Прасёлак.

Фота Г. ЛІХТАРОВІЧА.

НАРОД ЗАДАВОЛЕНЫ

Сёлета я другі раз наведаў сваю Радзіму. У саставе турысцкай групы, арганізаванай газетай «Русскі голас», я праехаў па многіх гарадах Савецкай краіны — быў у Маскве, Ленінградзе, Мінску, Кіеве і ў Сочы.

Кожны горад і мяне, і маім 23-ом спадарожнікам запомніўся нечым адметным. На мяне асабліва найбольшае ўражанне зрабілі Ленінград і Мінск. Памятаю, калі я прыязджаў у 1973 годзе і ўпершыню ўбачыў Ленінград, я сказаў сабе: «Вось прыгожы горад!» Цяпер ён мне спадабаўся яшчэ больш. І я назваў яго маім любімым горадам.

Перад маімі вачамі — Петрапаўлаўская крэпасць, у казематах якой пакутавалі ў кайданых барацьбіты за свабоду, мемарыяльныя Пшкарэўскія могілкі, на якіх спачывае прах мужных абаронцаў Ленінграда. Цяжка ўявіць сабе бязмежныя страты ў змаганні з фашызмам, але яшчэ цяжэй перажыць боль гэтых страт.

Ужо ў Хатыні, дзе я хадзіў паміж могілак спаленых вёсак і стаяў у жалобе ля статуі старога з мёртвым сынам на руках, сэрца маё сціскалася ад болю. «У гэтай зямельцы, — думаў я, — ляжаць зажыва спаленыя людзі — і старыя, і малыя. Фашыст знішчаў усіх без разбору. А колькі ж такіх

вёсак было спалена па ўсёй маёй Беларусі!»

Але пачуццё болю і смутку змяняецца пачуццём шчырай радасці і гордасці, калі ўязджаеш у адноўлены Мінск. У горадзе-героі Мінску мы былі 7 дзён. Размяшчаліся ў гасцініцы «Юбілейнай». Чыстая, прыгожая гасцініца і вельмі зручная.

Мы мелі шмат вольнага часу, каб пахадзіць па горадзе, наведаць яго славуцкія мясціны, пагутарыць з людзьмі. Мне запомнілася многае — і завод халадзільнікаў, які выпускае 2100 халадзільнікаў у суткі, і піянерскія лагеры, у якіх летам адпачываюць дзеці рабочых. Дзеці выступалі перад намі з канцэртамі, а потым уцягнулі нас у свае карагоды. Гэта вельмі кранула турыстаў. Нам радасна было бачыць, што дзеці ў вас так дагледжаны, што Савецкая дзяржава дбае, як родная маці, аб маладым пакаленні.

І яшчэ адно незабыўнае ўражанне. У Мінску ў мяне родных няма. Але тым не менш я гасціў тры дні ў сваякоў маіх знаёмых з Фларыды. Вельмі добрыя, гасцінныя людзі. Мы сустрэліся чужымі, а рассталіся лепшымі сябрамі. Гэтая дружба назаўсёды застаецца ў маім сэрцы.

Многія з нашай групы ездзілі з Мінска на дзень-два ў родныя вёскі. Я ж прабыў у сваіх Ратайчыцах аж тры тыдні, бо меў прыватную візу і пасля туру паехаў з Масквы на сваю Брэстчыну. Сустрэлі мяне ветліва і сардэчна пляменнікі з жонкамі і дзецьмі. На другі дзень пачалі прыходзіць людзі з іншых вёсак — Кустычы,

Дзям'янчыцы, Бабічы. «Хочам паглядзець на беларускага амерыканца», — жартавалі яны.

І я быў рад людзям, бо мэтай майго падарожжа было не толькі пабываць у некаторых гарадах, але бліжэй пазнаёміцца з народам, убачыць, як сёння жывуць беларусы на маёй былой Радзіме.

Я не сядзеў на адным месцы. У майго пляменніка свая машына, дык мы з ім аб'ездзілі ўсе бліжэйшыя калгасы — «Радзіма», «Савецкая Армія». Імя Кірава, былі ў вёсках Лышчыцы, Залескі, ездзілі ў Камянец. Усюды я задаваў пытанні і мне ахвотна і падрабязна растлумачвалі, што да чаго. І я пераканаўся, што калгаснікі цяпер усюды жывуць добра, харчуюцца куды лепш, чым многія з нас, амерыканцаў. Што тут спрачацца, калі ў калгасе 2-кілаграмовы бохан хлеба каштуе 16 капеек, а літр малака — 10 капеек!

Каго б я ні сустрэкаў, кожны мне гаварыў: «Усяго маю — і грошы ёсць, і халадзільнік ёсць, і пральная машына ёсць, вось толькі аўтамабіля пакуль няма, трэба чакаць у чарзе».

Самае важнае, мне здаецца, гэта тое, што народ задаволены Савецкай уладай.

Сорак пяць дзён правёў я на Радзіме і ад'язджаў у Амерыку ў радасным настроі. У дарозе я прыгадаў 1912 год, калі я з каменем на сэрцы пакідаў Радзіму і адпраўляўся ў далёкі свет за кавалкам хлеба. Цяпер маё сэрца было перапоўнена шчасцем. Я ганаруся такой Радзімай і жадаю новых дасягненняў майму народу.

С. ТРЫХАНЮК.

ЗША.

КАЛЕКТЫВІЗМ — АСНОВА ПОСПЕХУ

Шостага жніўня, пасля дзесяцігадзімнага пералёту на савецкім лайнеры, я зноў ступіў на амерыканскую зямлю. Закончылася цікавае і захапляючае падарожжа на Радзіму. Цяпер я часта сумую па міламу краю, успамянаю яго характар, у думках вяртаюся на мінскія вуліцы, у сваю вёску Булькова, што на Брэстчыне.

Выехаў я адтуль у 1912 годзе. Васемнаццацігадовым хлопцам пакінуў бацькоўскі дом, двух братоў і вузкую палоску зямлі, якую на трох ніяк не раздзяліць. Падаўся ў Амерыку.

Калі ў 1968 годзе, пас-

ля доўгай разлукі, я зноў убачыў маё Булькова, у мяне не хапіла слоў, каб выказаць сваю радасць і здзіўленне. На палях ужо не конны плуг ці саха, а трактары, камбайны, аўтамашыны. Замест вузкіх палосак бяскрайнае саўгаснае поле. Што ні дом, то тэлевізар, радыё, халадзільнік. А дамы ўсе — адзін у адзін, не хаткі з глінабітнай падлогай і падслепаватымі вокнамі — палаты.

«У чым сакрэт такога поспеху?» — пытаюся ў сялян. «У калектыўнай, супольнай працы, — адказваюць. — Каб мы сядзелі на сваіх хутарах, то

не мелі б ні такой тэхнікі, ні такога дастатку».

Таму я пачаў пытаць у рабочых саўгаса; а што, каб зараз кожнаму па надзелу — і гаспадар сабе? Кожны, да каго я звяртаўся з такім пытаннем, спачатку ўспрымаў яго як недарэчны жарт, а потым сур'ёзна круціў галавой і гаварыў: «Не, брат, дзякуй за такую ласку!»

Ніхто не захацеў зноў сесці на свой кут і абрабляць зямлю паасобку.

Прыгледзеўся, як жыве мой брат Сцяпан. У доме — усяго ўдосталь. Зарабляе чалавек добра. Дзеці вывучаны: дачка

Паліна скончыла педагогічны інстытут і цяпер настаўнічае ў школе, сын Васіль працуе на буйным заводзе.

І я зразумеў, што поспех саўгаса і дабрабыт асобнай сям'і маюць адну аснову. Гэта — калектывізм, народная ўлада.

Сёлетняе маё падарожжа па Савецкаму Саюзу яшчэ раз пацвердзіла гэты вывад. Я задаволены паездкай на Радзіму, таму цяпер у думках часта перапоўнюся ў сваю старонку і крыху сумую па ёй.

М. АСТАПУК.

ЗША.

Я родилась здесь, в Америке, но у меня такое чувство, будто я впервые вдохнула жизнь на отцовской земле. В доме у меня полно русских книг, много пластинок с русскими песнями, полки уставлены русскими сувенирами. Я люблю русскую культуру и верю в нее.

Отец никогда не забывал свой родной дом, откуда он вынужден был эмигрировать в Америку. Он и нас учил любить его Родину, его народ. Поэтому он нас и в русскую школу посылал учиться родному языку. Сегодня мы с Надей понимаем, какое богатое наследие передал нам отец — ведь мы знаем русский язык, мы знаем русскую культуру. Этого у нас никто не отнимет.

О. ЛАГУН.

США.

НАШЕ

БОГАТСТВО

Этот год для меня и моей сестры Нади печальный — в феврале умер наш отец. Он был большим патриотом своей Родины, и нас тоже воспитал такими.

На Новый год, когда собралась вместе вся наша родня, отец запел песню «Чудный месяц плывет над рекою». У него был красивый голос. Мы тоже подхватили песню, хотя на глазах у всех были слезы. Когда песня кончилась, отец и говорит: «Дети, там, в моей Белоруссии, действительно чудно, когда полная луна плывет над рекою и отражается в воде ночное небо. А сколько рек около нашей дерев-

ни — Невуда, Малюшанка... Не забывайте мою Родину!»

Я помню слова отца и хочу любить Беларусь так, как любил он. В конце прошлого года я совершила небольшую туристскую поездку по Советскому Союзу. Я увидела Ленинград, Калинин, Москву. Увидела наяву все то, о чем читала в книжках, когда ходила в русскую школу здесь, в Америке. Увидела рыбаков на Волге, русские села, удивительный народ.

Тогда я хотела отложить поездку из-за болезни отца, но он настоял на своем: отец знал, как я люблю его Родину и хотел, чтобы я поехала в Советский Союз.

Теперь моя мечта — побывать на отцовской земле, посмотреть на ту деревню, где он родился, полюбоваться его чудным месяцем и походить по берегам тех речек, где он когда-то ходил.

нашы госці

ЛІЧУ СЯБЕ

ЧЫРВОНААРМЕЙЦАМ

Мы сядзім у доме калгасніка вёскі Корсунь Паліпа Кустовіча, куды з далёкай Канады прыехаў нагасціць Стэфан Жыгудзіч. Тут ён нарадзіўся і вырас, тут прайшло яго гаротнае дзяцінства і юнацтва.

На Радзіме Стэфан Архіпавіч ужо трэці раз. Таму ў яго шмат уражанняў ад паездак па гарадах краіны, ад сустрэч з савецкімі людзьмі. І ён з ахвотай дзеліцца сваімі думкамі.

— Мне было 13 гадоў, калі пачалася імперыялістычная вайна. А неўзабаве я апынуўся з бацькамі ў глыбіні Расіі. Мы, бежанцы, з захопленнем сустрэлі вестку аб Вялікай Кастрычніцкай рэвалюцыі. Я добраахвотна ўступіў у рады Чырвонай Арміі, прымаў удзел у баіх з белавардзеццамі, але праз паўгода захварэў і быў дэмабілізаваны. Вярнуўся ў Беларусь. Але да сённяшняга дня лічу сябе чырвонаармейцам.

У той час буржуазны ўрад Польшчы ніякай увагі не звяртаў на нас, беларусаў. Жыві, як хочаш. Дні і гады праходзілі ў пошуках кавалка хлеба. Я так і не прыдбаў ніякай работы. І ў 1928 годзе вымушаны быў выехаць у Канаду.

Як цяжка было пакідаць родны край! Але яшчэ цяжэй давялося ў чужой краіне. Каб падтрымаць духоўную сувязь з Радзімай, уступіў у Федэрацыю рускіх канадцаў. Разам з іншымі эмігрантамі, такімі ж гаротнікамі, як і сам, вёў барацьбу за паляпшэнне ўмоў жыцця.

Усё гэта — далёкае мінулае. А цяпер я зноў на Радзіме, гляджу на наваколле вёсак Толкава, Корсунь і не магу нарадавацца. Другімі яны сталі не толькі знешне. Непазнавальна змяніліся жыццё і быт чалавека. Мае землякі сталі сапраўднымі гаспадарамі свайго лёсу. Для іх шырока адкрыты дзверы школ, тэхнікумаў, інстытутаў. Савецкая ўлада — сапраўды народная ўлада, і яна нічога не шкадуе для дабрабыту і шчасця чалавека. У гэтым я пераканаўся на многіх прыкладах.

Першыя два разы я прыязджаў у Савецкі Саюз як турыст. Пабываў у многіх гарадах — у Маскве, Ленінградзе, Валгаградзе, Кіеве, Сочы. І больш за ўсё мяне здзіўляла, што нідзе не засталася слядоў ваенных разбурэнняў.

Давялося быць таксама ў Пінску і Брэсце. Наведаў мемарыяльны комплекс Брэсцкая крэпасць-герой. У гады вайны мы чулі аб подзвігах абаронцаў крэпасці і ганарыліся мужнасцю савецкіх людзей, якія выстаялі і перамаглі ў вялікай бітве з фашызмам.

Аглядаючы потым горад, таксама не заўважыў разбурэнняў. Наадварот, убачыў шчырыя зялёныя вуліцы са шматпавярховымі дамамі, новыя заводы, жылля радні. Савецкія людзі здзейснілі сапраўдны подзвіг, аднаўляючы свае гарады.

І яшчэ адно прыемнае назіранне. Усюды, дзе б я ні быў, бачыў радасных, вясёлых людзей. Такімі шчаслівымі могуць выглядаць толькі людзі, упэўненыя ў сваім будучым.

В. ЛУК'ЯНОВІЧ.

(Заканчэне.
Пачатак на 1-й стар.)

КОЛЕР СЦЯГОЎ — АДЗІНЫ

сёння патрабаванні да палітычнай і агульнаадукацыйнай падрыхтоўкі, культурнага кругагляду, дзелавых і маральных якасцей тых, каму будаваць далей наш камуністычны дом».

Вучоба і працоўнае выхаванне моладзі павінны арыентавацца на заўтрашні дзень, юная няўрымлівасць, апіраючыся на веды і вопыт старэйшых, можа даць найбагацейшы творчы плён. Шматгадовы вопыт Ленінскага камсамола сведчыць, што чым багацейшы ўнутраны свет маладога чалавека, чым вышэй яго культура, чым больш разнабаковыя і глыбейшыя яго веды, тым больш значныя яго грамадзянскія і працоўныя вартасці, тым большы ўклад ён уносіць у нашу агульную справу. Але гэтага мала, — працягваў А. Аксёнаў.

Моладзі неабходна ўмець правільна арыентавацца ў складаным лабірынце сацыяльна-эканамічных, палітычных, ідэалагічных працэсаў сучаснага свету, з марксісцка-ленінскіх, класавых пазіцый падыходзіць да аналізу і ацэнкі грамадскіх з'яў.

У людзей старэйшага пакалення інтэрнацыяналізм становіцца глыбокім уласным перакананнем пад уплывам сумесных рэвалюцыйных выступленняў, брацкай узаемадапамогі ў цяжкі час барацьбы з фашызмам.

Сёння быць маладым інтэрнацыяналістам — значыць самаадданай працай памнажаць сілу і магутнасць сацыялізму, умацоўваць яго міжнародны аўтарытэт, быць гатовым па першаму закліку стаць на абарону яго рэвалюцыйных заваў.

Авацыяй сустрэлі прысутныя прывітанне Генеральнага сакратара ЦК КПСС Л. Брэжнева. «Ваш фестываль, дарагія сябры, — было сказана ў ім, — гэта яркае праяўленне маналітнага адзінства сацыялістычнай сядружнасці, брацкай дружбы, якая на веку звязала народы Савецкага Саюза і Балгарыі, стала магутным стымулам усебаковага супрацоўніцтва і збліжэння паміж нашымі краінамі. Вялікае шчасце быць сучаснікамі і дзейнымі ўдзельнікамі працэсу далейшага развіцця непаўторнай і вернай савецка-балгарскай дружбы — перакананаўчага прыкладу ажыццяўлення прынцыпаў сацыялістычнага інтэрнацыяналізму!»

Пра падабенства лёсу двух славянскіх народаў — беларускага і балгарскага — гаварыла ў сваёй прамове старшыня Усенароднага камітэта балгара-савецкай дружбы Цола Драгойчава. Яна адзначыла цесную сувязь і плённае супрацоўніцтва паміж кампартыямі нашых краін, паміж Ленінскім і Дзімітроўскім камсамолам. Цола Драгойчава зачытала прывітанне Тодара Жыўкава, першага сакратара ЦК Балгарскай камуністычнай партыі, удзельнікам III фестывалю дружбы савецкай і балгарскай моладзі.

Адзіныя клопаты, адзіныя імкненні ў юнакоў і дзяўчат дзвюх братніх краін — працоў-

Ганаровы гасць фестывалю касманаўт Пётр КЛІМУК.

ваць у імя камуністычнага заўтра.

НЕЧАКАНЫМІ былі словы У. І. Леніна для моладзі, што сабралася ў кастрычніку 1920 года на свой III з'езд. «Вучыцца? Можна не дачулі? Можна — ваяваць, працаваць!...» Сёння гістарычную прамову Уладзіміра Ільіча «Задачы саюзаў моладзі» ведаюць не толькі ў Краіне Саветаў. Час пацвердзі жыццёвасць і правільнасць яе галоўнай думкі — вучыцца камунізму.

55-годдзю гэтай праграмай прамовы было прысвечана пленарнае пасяджэнне савецкай і балгарскай маладзёжных дэлегацый. З цікавасцю слухалі прысутныя ўспаміны дэлегата III з'езда Расійскага Камуністычнага Саюза Моладзі, цяпер прафесара Вышэйшай партыйнай школы пры ЦК КПСС Васіля Васюціна. І калі ён уручаў камсамольскі білет трактарысту Аляксандру Рабчынскаму, гэта нагадала перадачу эстафеты маладому пакаленню, на каз захоўваць вернасць Ленінскім заветам.

«Задачы саюзаў моладзі» не губляюць сваю актуальнасць з часам. Яны і сёння — баявая праграма для юнакоў і дзяўчат многіх краін. Гэтую думку падкрэслівалі ўсе, хто ўручаў ў гэты дзень новенькія білеты членам Ленінскага і Дзімітроўскага саюзаў моладзі.

У РАМКАХ фестывалю праходзіла XI пасяджэнне савецка-балгарскага клуба творчай моладзі. Хаця слова «пасяджэнне» не зусім дакладна перадае характар сустрэч, якія вызначаліся то бурнымі дыскусіямі, то цікавымі маналогамі, то ўзаемнымі жартамі, то сур'ёзнай гаворкай пра творчыя планы. Мастакі, кампазітары, артысты, літаратары, кінематаграфісты не толькі абмяркоўвалі свае вузкія прафесійныя праблемы з калегамі, але і сустракаліся з шырокай аўдыторыяй гледачоў, слухачоў, чытачоў. І ад канкрэтных твораў, выступленняў гаворка, узнікаючы да філа-

софскіх абагульненняў, вялася пра ідэйнае адзінства і разнастайнасць формаў літаратуры і мастацтва сацыялістычнага рэалізму, пра мову сучаснай музыкі, аблічча кінагероя... На гэтых сустрэчах у Палацы мастацтваў, ДOME кіно, майстарнях мастакоў, скульптараў панавалі шчырасць і даверлівасць. «Ты лічыш, што тварыць трэба менавіта так? Пакажы, як гэта імкненне выглядае ў тваім выкананні!»

Вечары дружбы, у якіх прымалі ўдзел творчыя калектывы абедзвюх краін, былі запамінальнымі і яркімі. Агністыя народныя танцы, сучасная эстрадная музыка, усмешкі і апладысментаў... А як кранаюць душу папулярныя песні ў сумесным выкананні! Ці не з іх пачынаецца дружба?

ТЫДЗЕНЬ убраў шмат падзей. Яны застануцца ў памяці і сэрцах, прарастуць новымі думкамі, планами, здзяйсненнямі. Хвіліна маўчання ў Хатыні, дзе ля помнікаў кожнай спаленай вёскі сталі на калені прадстаўнікі моладзі Краіны Саветаў і Балгарыі. І прысваенне мінскай вуліцы імя Ліліі Карастаянавай, балгаркі, якая загінула ў Беларусі... Гэта зноў напамінак пра мінулы вайну, якая, на шчасце, абмінула сённяшніх юнакоў і дзяўчат, але памяць пра якую яны павінны захаваць, каб назаўсёды зберагчы мірнае неба планеты.

Сустрэчы балгарскіх студэнтаў, што вучацца ў Беларускім політэхнічным інстытуце, з землякамі не абыйшліся без гучных воклічаў. «Ну, як там родны дом? І амаль адразу — «Давай пакажу табе тутэйшыя слаўтасці!» А магілёўскія студэнты, прымаючы гасцей, цёплымі словамі ўспамінаюць свой інтэрнацыянальны будаўнічы атрад і тую ферму, што ўзвалі за лета ў балгарскай вёсцы Палыковічы.

Прыкладаў сумеснай вучобы, работы можна прыводзіць дзясцікі.

А ўражанні гасцей ад Мінска, ад Беларусі? О, самыя цудоўныя! Такі моцны эмацыянальны зарад забыць немагчыма. Захапленне камсамольскіх работнікаў выклікала і надзвычай дакладная арганізацыя такога масавага і працяглага мерапрыемства.

Гасцей Беларусі прыемна ўразілі дзелавыя ўзаемаадносіны камітэтаў камсамола нашых прадпрыемстваў з адміністрацыяй. Адчуваецца, гаварылі яны, што камсапол нараўні з партыйнымі і прафсаюзнымі камітэтамі заняты вырашэннем складаных вытворчых праблем, глыбока ўнікае ў наладжанне вучобы, быту, адпачынку маладых рабочых.

РАЗВІТАЛЬНЫ мітынг-маніфестацыя савецкай і балгарскай моладзі праводзіўся пад дэвізам «У адзіным страі, да адзінай мэты!» Заклучны акорд фестывалю сведчыў пра імкненне моладзі нашых краін быць прадаўжальнікамі слаўных рэвалюцыйных традыцый старэйшых пакаленняў.

Калоны юнакоў і дзяўчат з кветкамі, лозунгамі, транспарантамі запоўнілі плошчу імя У. І. Леніна. На трыбунах — кіраўнікі Кампартыі і ўрада рэспублікі, ганаровыя гасці з Балгарыі.

Першы сакратар ЦК ВЛКСМ Я. Цяжэльнікаў і першы сакратар Дзімітроўскага камуністычнага саюза моладзі Е. Москваў, якія выступілі з прамовамі, падвялі вынікі сямі дзён сята маладосці і напружанай працы — III фестывалю дружбы балгарскай і савецкай моладзі. Яны падкрэслілі прынцыповую важнасць гутарак пра шляхі далейшага паляпшэння камуністычнага выхавання моладзі, наладжанне сацыялістычнага спартоўнага ў гонар XXV з'езда КПСС і XI з'езда БКП. Вялікая ўвага была ўдзелена праблемам міжнароднага камуністычнага і дэмакратычнага маладзёжнага руху, удзелу маладога пакалення ў барацьбе за мір, дэмакратыю і сацыяльны прагрэс.

Балгарскія дэлегаты ў час сустрэч шчыра дзякавалі за магчымасць так шырока пазнаёміцца з вопытам работы Ленінскага камсамола. Па вобразнаму выказванню сакратара ЦК ДКСМ С. Ігнатава, фестываль стаў лабараторыяй вопыту.

А Енча Москваў у заключэнне сваёй прамовы на мітынг-маніфестацыі сказаў:

— Мы з вамі не толькі браты па крыві. Мы браты па ідэі, па мэце, да якой ідзём. Мы браты па класу. І я хачу запэўніць вас, што балгарскі народ, балгарская моладзь будзе заўсёды ісці плячо ў пляч з савецкім народам, з савецкай моладдзю, што і ў бурныя, і ў сонечныя дні мы будзем разам, бо сапраўдны камуніст, сапраўдны камсамалец не можа не любіць Савецкую краіну, ленінскую КПСС, савецкіх людзей.

Ускладанне вяноў да помніка У. І. Леніну: урачыстае адкрыццё III фестывалю дружбы савецкай і балгарскай моладзі; на выстаўцы балгарскіх мастакоў.

Фота М. БАНДАРЬКА.

ТАКІХ людзей няшмат. І зусім не часта надарыцца выпадкам з імі сустрэцца. Гасцюючы ў Каралішчавіцкім доме пісьменнікаў, я пачуў, як літаратары ўпаміналі яго прозвішча або прыводзілі яго аўтарытэтнае меркаванне вельмі дасведчанага чалавека. «Улашчык казаў... На думку Улашчыка... Улашчык лічыць, што...» — пасля такіх слоў нельга было прпусціць зручны момант, каб не пазнаёміцца з ім.

Мы сядзелі за круглым сталом, укапаным пад вялізнай ялінай, густа зацярушаным сухой, але яшчэ пахучай, іглай, што сыхалася зверху.

— Гэта я ўжо дзесяты год запар тут адпачываю. Колькі яшчэ разоў засталася прыехаць... — старэчая рука Мікалая Мікалаевіча навомацак знаходзіць на стала чарговую шыпулку. — Мне ж васьмь-васьмь семдзесят. Здароўе ўжо не тое... А тут добра!

Ён нарадзіўся ў 1906 годзе ў вёсцы Віцкаўшчына (тады Мінскага павета), гэта тут, побач — кіламетраў мо дзесяць ад Каралішчавіч. У 30-я гады вучыўся на сацыяльна-гістарычным аддзяленні педагагічнага факультэта Беларускага ўніверсітэта.

— О, гэта быў час! — усміхаецца Улашчык. — Мы ішлі ў навуку, да самазабыцця апантанымі мэтай усё ведаць, да ўсяго дайці сваім розумам. У нас, сялянскіх хлопцаў, прага да ведаў была неймаверная. З маіх аднакурснікаў і тых, хто вучыўся побач, выйшла шмат вядомых дзеячаў і вучоных. Ну, хоць бы ўзяць Грамыку, зараз міністра замежных спраў краіны, або акадэміка, вядомага фізіка Арцымоўіча. Праўда, у той час ўніверсітэт ведаў другога Арцымоўіча, старэйшага, які рэдагаваў нашу насценную газету і вельмі хлестка мог пісаць, а малодшы прыйшоў вучыцца ў гадоў пятнаццаць, дык яго ніхто амаль не ведаў. Цяпер — наадварот.

Малады Улашчык захапіўся мінуўшчынай. Корпаца ў архівах, гартаць старажытныя фаліянты, удыхаючы казытлівы пылок самой гісторыі, было для яго найвялікшым задавальненнем. У 1929 годзе скончана вучоба ва ўніверсітэце. Тады ж з'яўляюцца ў мінскіх выданнях яго першыя навуковыя работы.

— Вопыту было малавата. Трапляліся ў рукі і цікавыя інвентары, і кнігі магістраў — пакруціш і так і гэтак, а з якога боку падступіцца, хто яго ведае! Зараз бы з такога матэрыялу не то што навуковая публікацыя

атрымалася, а цэлая дысертацыя!

З 1944 года Улашчык працуе ў Маскве, спачатку малодшым, а потым старшым супрацоўнікам Інстытута гісторыі Акадэміі навук СССР. Займаецца галоўным чынам праблемамі сацыяльна-эканамічнай гісторыі Беларусі і Літвы часоў крызісу феадальна-паншчынай сістэмы. Праглядаючы ў працэсе работы дзесяткі, сотні розных летапісаў, статуаў, зборнікаў, законаў, дыпламатычных актаў, вучоны мімаходзь пачаў сістэматызаваць гэтыя дакументы, зацікавіўся іх паходжаннем, тымі людзьмі, што гэтыя паперы знаходзілі, бераглі для на-

века, які ў 1823—1826 гадах апублікаваў два тамы «Беларускага архіва старажытных граматаў». У прадмове да апошняга ён вызначыў задачу сваёй работы: «...збіранне старажытных дакументаў мае асаблівую вартасць і карысць для даследавання гісторыі і мовы».

— У царскай Расіі з нашымі летапісамі не вельмі цацкаліся. — Улашчык старанна працрае насоўкай шкельцы акулараў. — Друкавалі шмат, але «рэдагавалі» такім чынам, што ад арыгінала нічога не заставаўся. Прычым публікавалі толькі тое, што адпавядала шавіністычнай палітыцы ўрада.

СПАДЧЫНА

Гісторык і археограф

Мікалай УЛАШЧЫК:

— Мы павінны ведаць

сваё мінулае, каб ясна

ўяўляць будучае...

шчадкаў. Так Улашчык-гісторык стаў яшчэ і Улашчыкам-археографам — вучоным, які даследуе, прыводзіць да ладу і публікуе гістарычныя дакументальныя крыніцы.

— Сярод гэтых папер, — гаворыць Мікалай Мікалаевіч, — найбольшую частку складаюць судовыя дзясніні, акты, прыгаворы. Гэта і зразумела: напрыклад, тое ж Вялікае княства Літоўскае было дзяржавай неверагодна жорсткай эксплуатацыі сялян. Мяркуюць хаця б пачынаючы ад «дасканалаю» пабудовы судовых устаноў яно мела. Тут і суд вялікага князя, і суды камісарскія, асэсарскія, маршалкоўскія, земскія, замкавыя або гарадскія, паноў-рады Вялікага княства... Ды хіба ўсе пералічыш! Але нават гэтая стройная сістэма прыгнёту ніколі не магла прымусяць сялян скарыцца. Іх чакалі шыбеніцы, калы, дыбы, а яны паўставалі!

Першыя спробы крыніцазнаўства ў Беларусі звязаны з імем нашага земляка Івана Грыгаровіча, высокаадукаванага і таленавітага чала-

Улашчык гаворыць хутка, таму здзіўляецца шматлікім лічбам і прозвішчам вучоных, якія ён прыводзіць, каб зрабіць сваю думку яшчэ больш пераканаўчай. Я ведаю, што гэта звычка амаль кожнага вучонага-гісторыка, іх, проста кажучы, манера весці гутарку ў такой вольнай палемічнай форме. Але, калі размова заходзіць пра больш аддаленыя ад нас часы Кіеўскай Русі або Вялікага княства Літоўскага, Мікалай Мікалаевіч гэтак жа лёгка ўспамінае падзеі, назвы гарадоў, прозвішчы князёў, насадскіх, канцлераў і караляў, адно вымаўленне якіх зачароўвае сваёй незвычайнасцю і прысмакам даўніны. Прыпамінаючы Рагвалода ці Тура, Ягайлу ці Вітаўта, ці нават якога-небудзь дробнапамеснага, пыхлівага шляхцюка, ён мімаходзь адзначае, што той любіў палываць і смачна паесці, а гэты іграў на скрыпцы ці басэтлі, а ў вольны час знаходзіў за-давальненне ўласнаручна лупцаваць падкамі чэлядзь. Іншы раз мне нават пачынала

— Ведаеце, я ж гісторыю роднай Віцкаўшчыны зараз пішу. З самага ўзнікнення па сённяшні дзень. Во дзе кантраст, га? Пайду на Свіслач пагляджу, як-ніяк пяць кіламетраў туды, столькі ж назад — добрыя маціён, як думаеце? А там і Віцкаўшчына недалёка...

На сцэжы яго чакала жонка Наталля Маркаўна. Улашчык узяў яе пад руку, і яны пацху пайшлі.

У бібліятэцы я заказаў адну з яго апошніх кніжак «Нарысы па археографіі і крыніцазнаўству гісторыі Беларусі феадальнага перыяду». Я ўжо ведаў, што адгарну каленкавую вокладку і прачытаю:

Алесь ГАУРОН.

ВЯЛІКАЕ ДЗЯКУЙ, «КРЫЖАЧОК»!

Весела ўздрыгнулі струны цымбал, скокнуў угару смычок скрыпкі і... Здаецца, мяцеліца ўварвалася ў прыціхшую залу, якая раптам выбухнула громам апладысментаў: у імгненне вока панесліся па сцэне хлопцы-вятры, быццам вымелі аднекуль з-за куліс дзяўчатак-сняжынак і закружылі іх у бела-блакітнай «віхуры»...

Выступае «Крыжачок», народны ансамбль Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта імя У. І. Леніна, лаўрэат абласнога і рэспубліканскага конкурсаў самадзейных танцавальных калектываў.

...Без усякага напружання, быццам няма для яго справы больш звычайнай, узлятае над сцэнай Валодзя Дудко, робіць у паветры складаныя фігуры, мякка апускаецца і ідзе ўпрысядку. Лёгка! Прыгожа!

Гледачоў вабіць высокае танцавальнае майстэрства студэнтаў. Кожны элемент, кожны рух прадуманы, адшліфаваны так, што дае падставу многім спецыялістам ставіць «Крыжа-

чок» на ўзровень прафесійных ансамбляў.

Валодзя апладзіруюць. А мне ўспомніліся другія «апладысментаў» — мастацкага кіраўніка ансамбля Мікалая Лапшы. Хлопец ужо каторы раз узлятае ўверх і... хлапкі ў далоні: «Не пойдзе! Камечы усё. Даўжэй затрымавайся ў паветры. Зробім спачатку!».

Есць яшчэ адна прычына поспехаў «Крыжачка». Сама назва ансамбля — ад аднаіменнага беларускага народнага танца — гаворыць аб яго рэпертуары: «Крыжачок», «Лявоніха», «Ляткаўская кадрыль». Гэтыя танцы не могуць пакінуць абыякавымі любую аўдыторыю.

Ансамбль ведаюць і любяць не толькі ў Беларусі. Мінчане выступалі ў Маскве, у Прыбалтыйскіх рэспубліках, на Украіне, у Балгарыі, Польшчы. А ў маі гэтага года, у час святкавання 30-годдзя Перамогі над фашызмам, «Крыжачок» з'ездзіў у ГДР, у госці да студэнтаў Пенскага ўніверсітэта.

Рэпетыцыі, канцэрты, паезд-

кі... Але ў кожнага ўдзельніка ансамбля ёсць свае, студэнцкія клопаты. Паспрабуй забыць хоць на нейкі час, што ты студэнт, і, калі ласка, з тансора на сцэне ператворыцца ў «плыўца» на экзамене. Таму падручнікі — пастаянныя спадарожнікі будучых гісторыкаў, юрыстаў, філолагаў. А аднакі яны маюць толькі добрыя і выдатныя.

...Змоўклі цымбалы, апошні раз узляцеў угару смычок скрыпкі, і ў момант уляглася

«віхура». Валодзя Дудко, Коля Каменка, Косця Гародка, Антон Касабуцкі, Саша Чыжык, Галя Цалавальнікова, Таня Зімяніна, Наташа Фісцова, Лена Кузьміна, Наташа Гарачун узлялі за рукі і схіліліся ў паклоне.

Вялікае дзякуй, «Крыжачок»!

В. РЫБІЦКІ.

НА ЗДЫМКУ: беларускі народны танец «Крыжачок» — візітная картка ансамбля.

Фота А. ЛАБАДЫ.

КАПЭЛЕ— ДВАЦЦАЦЬ ГАДОЎ

Народная харавая капэла Брэсцкага клуба чыгуначнікаў адзначыла свой дваццацігадовы юбілей. Сярод першых харыстаў капэлы былі работнік бюро тэхнічнай інфармацыі гарвыканкома А. Назарук, лабарантка Брэсцкага дзяржаўнага пединстытута Г. Міхальчук, зубны ўрач стоматалагічнай паліклінікі рачнога порта А. Максімовіч, дырэктар школы рабочай моладзі І. Дрыгалоўскі і іншыя энтузіясты. Усе яны авалодавалі вышнімі харавымі майстэрства. Сёння ім на змену прыйшлі таленавітыя спевакі Анатоль Малацік, Уладзімір Мішук, Павел Шмайлік, Лілія Міхайлава.

Два дзесяцігоддзі збірае капэла багаты «ірадажы» апладысментаў не толькі ў Брэсце, але і на вялікіх канцэртах. З яе творчасцю знаёміліся гледачы ў канцэртнай зале Выставкі дасягненняў народнай гаспадаркі СССР, у Крамлёўскім тэатры, у Цэнтральным доме культуры чыгуначнікаў, універсітэце Дружбы народаў. Некалькі разоў выязджалі артысты на гастролі ў ГДР, Польшчы.

Канцэртныя брыгады капэлы пабывалі ў Прыбалтыйскіх рэспубліках, у Мінску, на Украіне, на многіх прадырмствах, у калгасах і саўгасах вобласці.

ГОРАД І ПАРК

Нехта вельмі трапна і патэтычна назваў парк «прыродны зладжаным аркестрам». Але каб ён загучыў мелодычна і дружна, выкарыстоўваючы танцавальныя ноты, неабходна доўгае карпатлівае праца.

«Аркестр» Брэсцкага гарадскога парка культуры і адпачынку гукавіх маналітна, упэўнена, ва ўнісон з часам. Каб пераканацца ў гэтым, дастаткова паглядзець, як наведваюць парк працоўныя. Назавем адну лічбу: толькі ў 1975 годзе ў парках мерапрыемстваў прынялі ўдзел звыш двух мільёнаў чалавек. А колькі людзей заходзіла ў парк, каб проста адпачыць, павесяляцца, цікава прачесці свой вольны час?

Брэстайчане любяць свой парк, які стаў любімым месцам іх адпачынку. Тут дзейнічае каля дваццаці розных атракцыйнай чытальніца лекцыі, праводзяцца спартыўныя спаборніцтвы на аляскай эстрадзе выступаюць прафесійныя артысты і калектывам мастацкай самадзейнасці. Парк — месца тэатралізаваных прадстаўленняў, традыцыйных свят-

Прыгожае, неспайторнае зялёнае аблічча парка. Тут можна сустрэць шайкоўніцкую, сібірскую лістоўніцу і зусім радкі від — яліну змяяпадобную. Вялікія работы праводзяцца па далейшаму азелянненню, добраахвотна-каванню. Высаджваюцца кветкі, разбіваюцца клумбы і газоны, наладжваюцца новыя атракцыйныя, праду-гледжана будаўніцтва зімовай танцавальнай залы, шахматнага, бильярднага і чытальнага павільёнаў. Па генеральнаму плану развіцця горада Брэста парк салвецца з мемурыяльным комплексам Брэсцкая крэпасць-герой.

А. САКАЛОЎ.

Шырокі дыяпазон твораў, што ўваходзяць у праграму Мінскага камернага аркестра, якім кіруе Юры Цырук. Цяпер калектыў падрыхтаваў новую праграму. Яна прыурочана да міжнароднага фестывалю камерных аркестраў у Вільнюсе. НА ЗДЫМКАХ: дырыжыруе Юры Цырук; генеральная рэпетыцыя.

Фота В. ВІТЧАНКІ.

3 ГІСТОРЫІ БЕЛАРУСКАЙ МУЗЫКІ

ДЭКАДА Ў МАСКВЕ

Канец трыццатых гадоў быў надзвычай плённым для развіцця беларускай музыкі. 1937 год азнаменаваўся выпускам Беларускай дзяржаўнай кансерваторыі. Сярод студэнтаў, якія паспяхова закончылі музычную вышэйшую навучальную ўстанову, былі і першыя выпускнікі класа В. Залатарова — кампазітары А. Багатыроў, В. Яфімаў, М. Крошнер, П. Падкавыраў.

Адзін за адным з'яўляюцца новыя творы: кантата А. Багатырова на словы А. Пушкіна «Сказ пра Мядзведзіцу», Капрычыю на беларускія народныя тэмы і уверцюра-фантазія «Дума пра пагранічніка Лагоду» М. Аладава, «Сімфанічныя танцы» М. Крошнера, Другая сімфонія Я. Цікоцкага і іншыя творы для сімфанічнага аркестра, хору, камерных ансамбляў, аркестра беларускіх народных інструментаў, салістаў — інструменталістаў і вакалістаў.

Да таго часу зусім яшчэ маладая труп Беларускага дзяржаўнага тэатра оперы і балета вырасла ў згуртаваны калектыў, здольны вырашаць самыя складаныя творчыя задачы. Гэта стварыла спрыяльныя ўмовы для з'яўлення першых беларускіх опер і балетаў. Так 27 верасня 1938 года ў прысутнасці кампазітараў Р. Гліэра, В. Белага, дырыжора Вялікага тэатра СССР С. Самасуда і музычнай грамадскасці Мінска адбылося канцэртнае выкананне оперы Я. Цікоцкага «Міхась Падгорны» на лібрэта П. Броўкі, а 10 сакавіка 1939 года — яе прэм'ера. 28-га жніўня 1939 года святло тэатральнай рампы ўбачыла опера А. Багатырова «У пушчах Палесся» на лібрэта Я. Рамановіча па аповесці Я. Коласа «Дрыгва». У наступным, 1940 годзе, 20 красавіка адбылася прэм'ера оперы А. Туранкова «Кветка шчасця» (лібрэта В. Барысевіч, П. Броўкі і П. Глебкі).

Ва ўсіх гэтых творах (за выключэннем оперы А. Багатырова) аўтары шырока карысталіся нацыянальным фальклорам, дзякуючы чаму ў іх адчуваўся яркі беларускі каларыт. Што датычыцца «У пушчах Палесся», то яе музыка была вельмі блізкай па сваіх інтанацыях да народнай. Першыя нацыянальныя оперы вылучаліся значным кампазітарскім майстэрствам, цікавай музыкай, змястоўнасцю, нацыянальнай прыналежнасцю і былі добра выкананы калектывам тэатра.

У тыя гады сталі традыцыйна паказваць дасягненні нацыянальнай літаратуры і мастацтва розных рэспублік Савецкага Саюза ў Маскве. Тут на працягу дзесяці дзён выступалі лепшыя музычныя калектывы, тэатры, наладжваліся мастацкія выстаўкі, паказы кінафільмаў, канцэрты мастацкай самадзейнасці, сустрачы вядомых пісьменнікаў і паэтаў з чытачамі.

У 1940 годзе было вырашана правесці ў Маскве і дэкаду беларускай літаратуры і мастацтва. Рэспубліка дзейсна рыхтавалася да гэтай знамянальнай

і важнай падзеі. Рэпетыраваліся спектаклі ў оперным тэатры, праглядаліся партытуры з мэтай выдзяліць з іх усё маламастацкае і непатрэбнае, зрабіць кожны твор як мага лепшым. Праслухоўваліся ўсё новыя творы беларускіх кампазітараў, каб адабраць з іх дастойныя для паказу перад маскоўскімі слухачамі.

У якасці кансультантаў з Масквы былі запрошаны выдатныя дзеячы музычнага мастацтва краіны М. Галавану і А. Няжданава. Як цяпер, памятаю многія рэпетыцыі і спектаклі, на якіх прысутнічалі Мікалай Сямёнавіч і Антаніна Васільеўна. Абое яны заўсёды ўважліва слухалі музыку, прымалі актыўны ўдзел у яе абмеркаванні, рабілі слушныя заўвагі, часам крытыкавалі таго ці іншага аўтара альбо дырыжора, але рабілася гэта вельмі тактоўна.

Уяўленне аб інтэнсіўнасці гэтай падрыхтоўкі можа даць хача б тое, што на працягу некалькіх месяцаў было праслухана восем сімфоній і некалькі дзесяткаў іншых сімфанічных твораў, не лічачы мноства хораў, песень, рамансаў, інструментальнай музыкі.

Нарэшце, падрыхтоўка была закончана, і ў другой палове дня 4 чэрвеня 1940 года ўсе мы размясіліся ў спецыяльным цягніку, каб раніцаю быць у Маскве. Там нам наладзілі ўрачыстую сустрэчу, іграў дуэты аркестр, былі прамовы, мноства кветак і ўсё тое, што спадарожнічае звычайна сустрэчы дарагіх гасцей. І ў той жа вечар пачалася наша работа ў Маскве.

Оперны тэатр у памяшканні Вялікага тэатра СССР ставіў усе чатыры беларускія музычныя спектаклі. Яны спадабаліся масквічам і неўзабаве ў цэнтральным друку з'явіліся рэцэнзіі, у якіх не толькі добрабыліва разглядалася музыка кожнага твору, але адзначаліся дадатныя бакі і хібы пастаноўкі, выканаўчае майстэрства вядучых артыстаў. Вось, напрыклад, што пісаў савецкі пісьменнік Аляксей Талстой, праслухаўшы оперу «Міхась Падгорны»: «Велізарнае ўражанне пакідае народная артыстка СССР і БССР Александровская. У яе чужоўны голас і вялікі сцэнічны талент». Атрымалі прызнанне ў друку і іншыя артысты тэатра: С. Друкер, Р. Млодак, В. Малькова, А. Нікалаева, А. Арсенка, І. Балцін, М. Дзянісаў, С. Дрэчын, П. Засецкі.

Давалі сваё выступленні ў розных канцэртных залах і асатніа музычныя калектывы. Што датычыцца сімфанічнага аркестра Белдзяржфілармоніі, то мы выступалі і ў Палацы прафсаюзаў, і ў Маскоўскай кансерваторыі, і на маскоўскіх заводах, і ў парках. У праграмы нашых канцэртаў уваходзілі: Другая сімфонія, Капрычыю і уверцюра «Даеш!» М. Аладава, «Сюіта на беларускія тэмы» А. Туранкова, «Маналог скупогва рыцара» для баса і аркестра

ра Я. Цікоцкага, часткі з сімфоній і асобныя творы для сімфанічнага аркестра В. Залатарова, П. Падкавырава, Р. Пукста і іншых кампазітараў.

Хутка ляцелі дні, і вось настаў вечар заключнага канцэрта дэкады. Ён адбыўся на сцэне Вялікага тэатра, і ў ім прынялі ўдзел усе калектывы, якія ўдзельнічалі ў маскоўскіх канцэртах. У глядзельнай зале было ажыўлена і ўрачыста. Канцэрт прайшоў вельмі ўдала і быў надзвычай прыязна сустрэты прысутнымі. Кожны нумар праграмы выклікаў гарачыя апладысменты, а некаторыя творы па патрабаванню слухачоў даводзілася бісраваць. Так было з фінальным Сімфаніятам М. Чуркіна, які выконваў аркестр беларускіх народных інструментаў Белдзяржфілармоніі, і з выступленнем вучняў харэаграфічнага вучылішча Беларускага тэатра оперы і балета, і з песняй «Нам прыслала Масква падамаванне», якую праспяваў самадзейны калектыў Падлескага калгаснага хору пад кіраўніцтвам Г. Цітовіча, і з некаторымі песнямі, якія выканалі ансамблі песні і танца Беларускай вайскавай акругі і пагранічных войскаў, і з танцамі Гомельскага танцавальнага калектыву Палаца культуры чыгуначнікаў.

Спадабаўся прысутным і тэатралізавааны «Старажытны беларускі вясельны абрад», які весела і дасціпна прагучаў у выкананні ансамбля Беларускай народнай песні і танца Белдзяржфілармоніі (аўтар лібрэта і музыкі кампазітар І. Любан). З увагай слухалі і выступленне самадзейнага калгаснага Азербайджанскага хору Гомельскай вобласці пад кіраўніцтвам Т. Лапацінай.

Адным словам, канцэрт прайшоў надзвычай добра. Аднак ён быў не апошнім у Маскве. Праз дзень, на ўрачыстым прыёме ў Крамлі многія артысты і музычныя калектывы зноў падняліся на эстраду. І напэўна гэты канцэрт стаў самым урачыстым і ўдалым з усіх — такім радасным і святочным быў настрой яго ўдзельнікаў. А самадзейнаму гэтаму не толькі поспех у маскоўскіх глядачоў, які спадарожнічаў беларускім артыстам на працягу ўсіх дзесяці дзён, пацудоўна вялізнай адказнасці і жаданне як мага паўней і яркавей прадставіць у сталіцы сваё нацыянальнае майстэрства, але і абавязваючая вестка пра высокую ўрадавую ўзнагароду, якія былі ўдасцеены беларускія музычныя калектывы і многія майстры мастацтваў рэспублікі.

Дэкада яскрава паказала, што мастацтва, народжанае беларускім народам, цікавае, змястоўнае, мае добрыя прафесійныя рысы, а галоўнае — стаіць на правільным шляху і развівае лепшыя традыцыі сацыялістычнага рэалізму.

Дзмітрый ЖУРАУЛЕУ,
заслужаны дзеяч культуры БССР.

ДЛЯ СЦЭНЫ І ТЭАТРА

Надаўна на экраны многіх краін выйшаў новы мастацкі фільм «Заўтра будзе позна», у якім расказваецца аб баявой садружнасці беларускіх партызан і славацкіх грамадзян у гады Вялікай Айчыннай вайны. У стварэнні сцэнарыя гэтага фільма прымаў удзел вядомы беларускі драматург Анатоль Дзялендзік.

Калі ў 1965 годзе Анатоль Дзялендзік выступіў з першым сваім буйным творам — драмай «Выклік багам», ён прыцягнуў да сябе ўвагу шматлікіх савецкіх тэатраў. У драматургію — гэты найбольш складаны жанр літаратуры — прыйшоў здольны аўтар са сваім адметным талентам. Неўзабаве драма была экранізавана ўкраінскім «Тэлефільмам». У напісанні сцэнарыя прымаў удзел і аўтар. Яго першыя крокі на ніве кінамастацтва таксама былі паспяховымі. Фільм атрымаў першую прэмію — Вялікі залаты медаль за свае мастацкія якасці ў балгарскім горадзе-курорце Варне.

У аснову драмы «Выклік багам» Анатоль Дзялендзік паклаў добра вядомы яму матэрыял з жыцця студэнтаў медыцынскага Інстытута — медыцынскі ён скончыў сам. У п'есе раскрыліся праблемы, над якімі працуюць людзі ў белых халатах, каб выкрасліць з жыцця людзей чатыры смяротныя крыжы — сімвал лятальнага канца. Драматург сканцэнтраван у вагу на такім першапачатковым пытанні, як само жыццё чалавека, якому пагражае заўчасная смерць з-за невылечнай хваробы, недастаткова яшчэ вывучанай медыцынскай наукай.

На нашых вачах у п'есе гінула маладая дзяўчына, якая яшчэ не паспела як след расквітнець, пазнаць жыццё і радасць кахання. Геранію, пастаўленую ў такія выключныя абставіны, звалі Інгай — яна хутка павінна была сама стаць урачом, намагалася кінуць выклік багам: смерці, цяжкім хваробам.

Самаахвяраванне каханага чалавека выратавала Інгу ад смерці... У такім фінале п'есы — мажорным, аптымістычным — яскрава прагучала гуманістычная паіцыя самага аўтара.

У імкненні чалавека да свайго ідэала, у барацьбе з перашкодамі заключаецца галоўны сэнс першай п'есы Анатоль Дзялендзіка, праграмае крэда маладога пісьменніка, якое знойдзе месца і ў наступных яго творах.

Значную цікавасць ўяўляе другая п'еса Анатоль Дзялендзіка «Грэшнае каханне», створаная на матэрыяле Вялікай Айчыннай вайны. У галоўнай герані п'есы — сялянкі Крысціны вораг забраў сына, зрабіў малое заложнікам. Страх за яго жыццё прымусіў Крысціну пайсці на здраду — даносіць аб партызанах, якія праходзілі праз стары млын, дзе яна жыла, на свае баявыя заданні. У адной з засад ад карніцкіх куль гіне некалькі партызан-падрыхтоўкаў. Жанчына ў роспачы. Перад партызанамі ўзнікае пытанне аб прысудзе ёй. У асобах камандзіра атрада Зубава і яго паплечніка начальніка асобага аддзела Моніча ўвасоблены гуманістычныя прынцыпы савецкага правасуддзя.

«Начное дзяжурства» — яшчэ адна п'еса Анатоль Дзялендзіка — твор, у якім падзеі адбываюцца ў перыферычнай клініцы. Яе галоўны герой Марозаў — таленавіты ўрач-псіхолаг вагаецца паміж маральным выбарам застацца там, дзе, на першы погляд, мала ўмоў для «чыстай» навукі, альбо паехаць у Маскву, куды яго запрашаюць у вялікую медыцынскую ўстанову. Першае перамагае: ён адчувае сябе абавязаным быць там, дзе ў яго прафесійнай дапамозе, парадах, душэўнай далікатнасці маюць патрэбу шмат людзей.

П'еса «Начное дзяжурства» ўжо каторы год не сыходзіць з афішы акадэмічнага тэатра імя Янкі Купалы і карыстаецца вялікім поспехам у глядачоў.

Анатоль Дзялендзік зараз сорок гадоў. Працуе ён на кінастудыі «Беларусьфільм», працягвае работу над другой часткай сцэнарыя кінастужкі «Заўтра будзе позна», заканчвае работу над новай п'есай. І па-ранейшаму застаецца плённым аўтарам і для тэатра і для кіно.

Ігар ЗАЙЦАУ, тэатразнаўца.

ПАДРЫХТАВАНЫ ДА ВЫДАННЯ

Закончана аўтарская работа над пятым — апошнім томам новага тлумачальнага слоўніка сучаснай літаратурнай беларускай мовы. Каменціруе гэту падзею загадчык сектара лексікі і лексікаграфіі Інстытута мовазнаўства АН БССР, кандыдат філалагічных навук Мікола Лобан.

Патрэба ў новым выданні вялікая. Вядома адзіная спроба, прадпрынятая больш як сто гадоў назад, калі было сістэматызавана ўсяго 30 тысяч слоў.

У пяцітомнік жа іх увайшло каля ста тысяч. Работа вялася больш як чвэрць стагоддзя. Была створана велізарная картатэка на 2 мільёны 200 тысяч з лішнім слоў і цытат, бо адно слова можа мець да 30 значэнняў.

Слоўнік стане ўсеабдымным даведнікам па літаратурнай мове. Любое слова ў ім можа служыць своеасаблівым эталонам: яго тлумачэнне даецца адпаведным пацвярджэннем. У якасці прыкладаў выкарыстоўваюцца цытаты з часопісаў і газет, твораў беларускіх класікаў, сучасных пісьменнікаў. Першы том з'явіцца на прыкладках кніжных магазінаў у будучым годзе.

ДОМ КІНО

Гледзячы на гэты чырвоны цагляны будынак на плошчы імя У. І. Леніна, міжволі ўяўляеш далёкія гады, сярэднявек, хоць і ведаеш, што быў ён пабудаваны ў пачатку нашага стагоддзя. Архітэктары з Варшавы Уладзіслаў Марконі і Томаш Паяздзерскі надалі яму аблічча сярэднявечага касцёла. Лаканічныя і строгія яго формы. Здалёк ён здаецца суровым і непрыступным, падыходзіш бліжэй — перад намі проста прыгожы будынак: з нечаканым пераходам прапорцый ад вялікага да малага, з вялікімі стрэльчатымі вокнамі, з вытанчанымі галерэяй і калонамі, прыгожымі дзвярыма.

Цікавая гісторыя з'яўлення гэтай пабудовы. Калі жыхары горада атрымалі ад улад дазвол на будаўніцтва вялікага касцёла, нейкі буйны дваранін Э. Вайніловіч субсідзіраваў на яго ўзвядзенне па тых часах велізарную суму — 100 тысяч рублёў, з тым, каб увекавечыць імёны двух сваіх маленькіх дзяцей, якія памерлі ад хваробы: «У імя святога Сымона і святой Алены».

Пасля грамадзянскай вайны касцёл перастаў выконваць свае функцыі. Яго памяшканне на працягу многіх гадоў служыла свецкім арганізацыям. Доўгі час тут размяшчалася кінастудыя. Калі работнікі кіно атрымалі новае памяшканне «Беларусь-фільма», Саюз кінематаграфістаў БССР вырашыў абнавіць стары будынак, які не пазбег разбуральных сіл часу і апошняй вайны.

У 1968 годзе архітэктары Інстытута «Белкамунпраект» пад кіраўніцтвам галоўнага архітэктара групы Ірыны Міхайлавай прадставілі арыгінальны праект рэканструкцыі былога касцёла.

Сёння, прайшоўшы па вузкіх калідорчыках, падымаючыся па вінтавых лесвіцах яго вежаў, трапляеш у старажытнасць, але пах свежага тынку, лаку, які пакрывае драўляную абліцоўку сцен, дзвярэй, вялікія люстры ў холе, зручныя крэслы, — вяртаюць у дзень сённяшні.

Шмат давялося падумаць архітэктарам над тым, як стары касцёл ператварыць ва ўтульны будынак. Прабіваўся паўтараметравай таўшчыні сцены, выкладзеныя вогнетрывалай цэглай, праводзіліся розныя камунікацыі. За кошт перакрыцця галоўнага нефа была павялічана плошча: на першым паверсе размясцілі невялікую кіназалу, маленькі, але вельмі ўтульны бар, а на другім, больш прасторным, — канферэнц-залу, якую спалучае з ніжнім паверхам новая вінтавая лесвіца. Службовыя і адміністрацыйныя памяшканні вынеслі за межы будынка, у прыбудову, з боку паўночнага фасада. Выкананая ў сучаснай манеры, яна ўсё ж не парушыла кампазіцыйнай цэласнасці пабудовы.

...Зазірнем у залу для прагляду фільмаў. Адбываючыся на столі ў выглядзе дзівосных зорак, святло медных ламп мякка засцілае чырвоныя крэслы, драўляную сцэну, светлую заслонку кінаэкрана. Уся абстаноўка тут схіляе гледача да сустрэчы з фільмам.

Зусім іншае ўражанне пакідае канферэнц-зала. З трох бакоў яе напаўняе нейкае незвычайнае, чароўнае святло, якое льецца з рознакаляровых вітражоў. Яно слізгае па матавай паверхні двух круглых сталоў, пабліскае на высокіх спінках крэслаў, іграе на мазаічнай паркетнай падлозе. Пранізліва-блакіт-

ны, пунсовы, жоўты, залаціста-зялёны — усё колеры нашай Беларусі сустрэліся ў аконных праёмах.

Вітражы выканала група маладых мастакоў Мастоцкага фонда БССР пад кіраўніцтвам П. Вашчанкі. Ранейшыя моцна пацярпелі ў час вайны і іх давялося замяніць цалкам.

Нельга не сказаць асобна аб свяцільніках. Створаныя па індывідуальнаму заказу для Дома кіно мастаком Ю. Любімавым, яны незвычайныя па форме; цёмныя налёта на жоўтым метале, уяўная масіўнасць надаюць ім саліднасць, уласціваю старадаўнім вырабам.

Разам з архітэктарамі і інжынерамі, будаўнікамі і мастакамі працавалі тут і рэстаўратары. Яны аднаўлялі фасад, моцна пашкоджаны снарадамі ў час вайны.

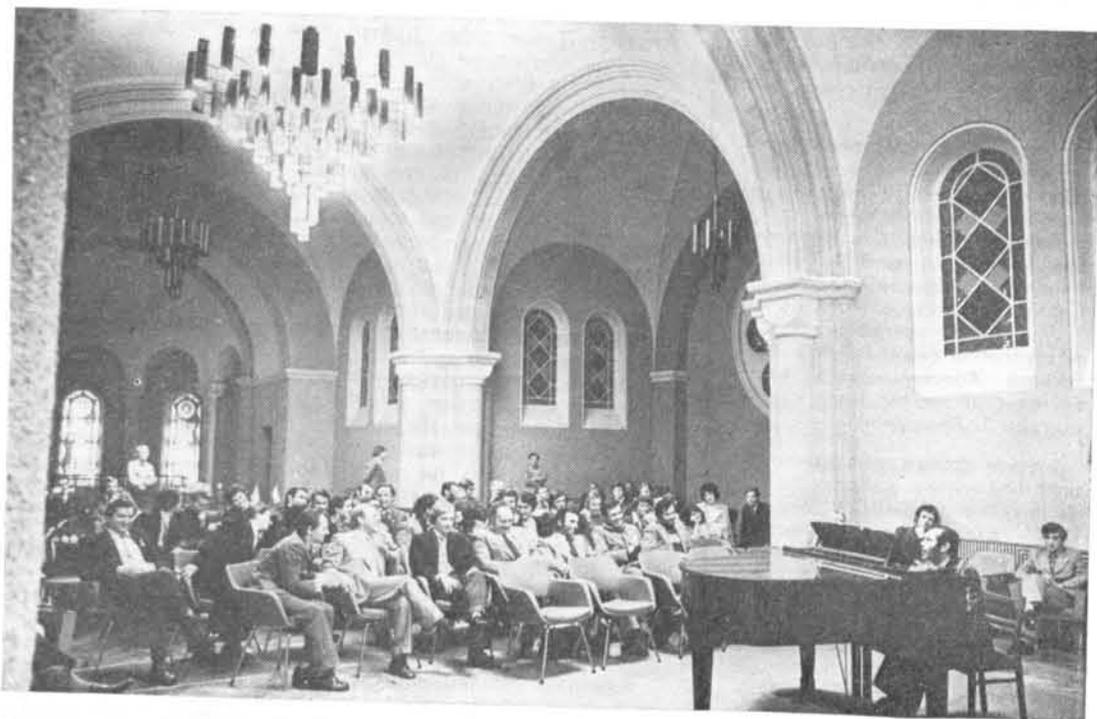
Архітэктура будынка была скажона пазнейшымі прыбудовамі. На шчасце, захаваліся чарцяжы Уладзіслава Марконі і Томаша Паяздзерскага. Яны і дапамаглі архітэктарам вярнуць пабудове ранейшы выгляд.

І вось адкрыццё Дома кіно адбылося.

Кіназалу запоўнілі работнікі кіно, мастацтвазнаўцы, журналісты. Ігар Дабралюбаў, першы сакратар Саюза кінематаграфістаў рэспублікі, павіншаваў калег і гасцей, выказаўшы спадзяванне, што жыццё Дома кіно будзе плённым, карысным і цікавым.

У новым Доме кінематаграфістаў адбываюцца прагляды мастацкіх, тэлевізійных, дакументальных, мультыплікацыйных кінастужак, створаных на студыі «Беларусьфільм», і іх абмеркаванне, сустрэчы з вядомымі майстрамі кіно: рэжысёрамі, акцёрамі, сцэнарыстамі, апэратарамі, мастакамі. Тут будуюць наладжвацца творчыя сустрэчы з калектывамі фабрык і заводаў Мінска, розных устаноў і арганізацый, з працаўнікамі палёў.

Н. КІРПІЧЭНКАВА.

У канферэнц-зале Дома кіно любіць збірацца творчая моладзь беларускай сталіцы.
Фота М. БАНДАРЫКА.

СПОРТ

Выступленнем у Палацы спорту Краснарскага алюмініевага завода пачалі турнір на Сібіры гімнасты зборнай ССРСР. Бурнымі апладысмантамі віталі краснарскае выступленне праслаўленых гімнастаў, у тым ліку і мінчанкі Лідзіі Горбік.

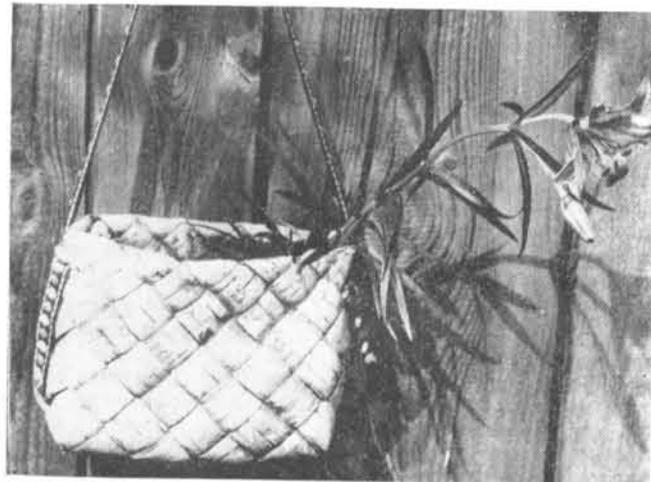
Віцебская спартсменка Таццяна Чуміна разам з Вікторыяй Бялявай з Стаўрапаля заваявала на чэмпіянаце

Еўропы ў Базелі бронзавы медаль у сінхронных скачках на батуте.

Традыцыйны матацыклетын крос на прыз праслаўленага партызанскага камандзіра Героя Савецкага Саюза Канстанціна Заслонова адбыўся ў Оршы. Разам з мацнейшымі беларускімі гоншчыкамі ў ім прымаўлі ўдзел гасці з Пскова, Вялікіх Лук і Нарвы. У камандным заліку мацнейшымі аказаліся матагоншчыкі рэспубліканскага спартыўна-тэхнічнага клуба.

Першы матч у фінале чэмпіяната свету, які праходзіць у калумбійскім горадзе Кале, савецкія баскетбалісты выйгралі ў гаспадароў турніра з лікам 92:34.

РУКАМІ
НАРОДНЫХ
МАЙСТРОЎ

Незвычайнае дрэва — бяроза. Яно вызначаецца не толькі прыгажосцю, але і амаль поўнай утылітарнасцю. Драўніна, лісце і нават кара — бяроза — здаўна знаходзяць самае шырокае прымяненне ў народным побыце.

Бяроству можна лёгка рэзаць нажом, гнуць, плесці і нават пісаць на ёй звычайным шылам. Да таго ж, яна мае прыемны натуральны колер і прыгожы малюнак. Такія яе якасці не маглі не звярнуць на сябе ўвагу народных майстроў. З бяросты плялі сумкі, вярэнькі, кашалі, майстравалі бочачкі, каробачкі і розныя іншыя посуд. Аднак найлепш дэкаратыўныя якасці бяросты праявіліся ў дробных вырабах дэкаратыўна-прыкладнога характару: каробачках, табакерках, шкатулках.

Аздабляліся такія вырабы парознаму. Прыгожы ўзор з кольцаў, палосак, кропак можна выціскаць на свежай бяросце трубочкай, плас-

цінкай, шылам. Нават фігурнае злучэнне канцоў бяросты — замок — выконвалася дэкаратыўна. Шкатулкі звычайна майстравалі з дошчачак, паверх якіх наклеівалі бяроству з ўзорам, выразаным кончыкам нажа. Табакеркі часта рабілі шматслойнымі: кожны наступны слой быў вузейшым, а яго краі наразаліся зубчыкамі. Гатовая табакерка набывала выпуклыя сценкі, пакрытыя сучальным зубчастым узорам. Рабіць берасцяны посуд для штодзённых патрэбаўно перасталі. У той жа час на выстаўках, на прылаўках сувенірных магазінаў усё часцей можна бачыць прыгожыя дэкаратыўныя вырабы з бяросты. Яе мастацкія якасці па-ранейшаму хваляюць і народных умельцаў, і мастакоў-прафесіяналаў.

Я. СУНІЦА.

НА ЗДЫМКАХ: бочачка з Маладзечаншчыны; вярэнька [вёска Сакаўшчына Валожынскага раёна].

ГУМАР

Аднойчы Бетховен слушаў даволі пасрэдную оперу. Калі пасля спектакля кампазітар спытаў, што думае Бетховен аб яго творы, той адказаў: — Ваша опера настолькі мне спадабалася, што я, мусіць, напішу да яе музыку.

Пасярод акіяна сустрэліся два пацярпелыя каралекрушэнне. Кожны плыў на сваёй дошцы.

— Добры дзень! — сказаў адзін. Ваш карабель патануў?

— Так. Год таму назад.

— Што вы кажаце? І вы праявілі ўвесь гэты час у моры?

— Так, а што?

— Як вы маглі так доўга вытрымаць?

— Сам здзіўляюся. Асабліва сумна ў нядзелю.

РЕДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ

НАШ АДРАС:

МІНСК-ГСП, ЛЕНІНСКІ ПРАСПЕКТ, 44.
ТЭЛЕФОНЫ: 33-07-82, 33-02-80, 33-03-15, 33-01-97, 33-15-15.

Ордэна Працоўнага Чырвонага Сцяга
друкарня выдавецтва ЦК КП Беларусі.
Зак. № 1468.